

Старогръцки език
НФ
2020-2021

Автори

4.

Хипократ

Хипократ от Кос (ок. 460-377 пр. Хр.) е най-известният лекар от полисната епоха и най-прославеният медик на древността.

Принадлежи на фамилията на Асклеиадите – лекари, които извеждат родословието си от Асклепий.

Работил е при храма на Асклепий на о. Кос, където е имало болница и вероятно библиотека с медицинска литература. Според античните му биографи най-напред е учил при баща си Хераклид, а после при Херодик от Селимбрия и Горгий от Леонтини; също при Демокрит от Абдера.

Имал двама сина – Тесал и Драконт, които също станали лекари.

Бил ценен и канен от македонския цар Пердика II (440-413 пр. Хр.) и персийския Артаксеркс II (404-358 пр. Хр.). Пътувал около Егейския басейн (Тракия, Македония, Атика) и покрай Черно море. Починал в Лариса, Тесалия.

Приписват му се 72 медицински трактата (на йонийски диалект), но повечето сигурно са били писани от други автори (като зет му Полиб). Най-разпространени са „Афоризмите“, които започват с прочутото: „Животът е кратък, изкуството - дълго“. Всеизвестна е и „Клетвата“.

Съчиненията му са събрани и коментирани първо в Александрия през III в. пр. Хр. (Херофил, Мнемон). Измежду следващите изследователи и коментатори по-известни са Еротиян (I в. сл. Хр., „Сборник на Хипократови думи“), Артемидор и Диоскорид (II в.), Клавдий Гален (II в.) и Паладий (VI в.).

Платон го смята за авторитетен лекар („Федър“ 270с, „Протагор“ 311b). Споменават го Страбон, Плиний Стари, Плутарх; във Византия – Цец.

Сведения за живота му се откриват в античната биография, приписвана на Соран от Кос, и в по-кратката справка на „Суда“.

Литература:

Ch. Anthon. Classical dictionary. NY, 1855; A Manual of Greek Literature. NY, 1853 (с. 354-358)

W. Christ. Geschichte der griechischen Literatur. Muenchen, 1890 (стр. 711-713)

На български за него:

Хипократ. „Трактати“. „Изток-Запад“, 2020. Превод и коментар И. Станкова.

В. Николова. „Афоризмите на Хипократ“. НБКМ, 1989

„Афоризми“ (началото)

Ὁ βίος βραχὺς, ἡ δὲ τέχνη μακρὴ, ὁ δὲ καιρὸς ὀξύς, ἡ δὲ πεῖρα σφαλερὴ, ἡ δὲ κρίσις χαλεπή. Δεῖ δὲ οὐ μόνον ἑαυτὸν παρέχειν τὰ δέοντα ποιεῦντα, ἀλλὰ καὶ τὸν νοσέοντα, καὶ τοὺς παρεόντας, καὶ τὰ ἔξωθεν.

„Животът е кратък, изкуството – дълго. Времето е бързо, опитът - несигурен, преценката - мъчна. Трябва не само ти да се погрижиш да правиш нужното, но и боледуващият, и останалите. И външните неща да са според нужното.“